

MEMO

DATUM : 18-8-2026

AAN : Algemeen bestuur RDWI

CC : Directie RDWI

VAN : Dagelijks bestuur

CLUSTER/TEAM : Financiën

ONDERWERP : Bespreeknotitie inzake de vermogenspositie RDWI

Aanleiding

Bij de behandeling van de jaarstukken 2024, tijdens de vergadering van het algemeen bestuur op 9 juli 2025, is de vraag naar voren gekomen om een open gesprek te voeren of de vermogenspositie van de RDWI verstevigd moet worden om ook in de toekomst wendbaar te blijven. In deze bespreeknotitie is ingegaan op deze vraag inzake de vermogenspositie.

In het eerste deel wordt achtergrondinformatie gegeven betreffende de huidige vermogenspositie, de risico's, het weerstandsvermogen en het juridische kader. Op basis van deze informatie kan op diverse wijzen naar de vermogenspositie worden gekeken. Om een handvat te geven voor de bespreking door het AB zijn twee opties beschreven waarin verschillende zienswijzen zijn opgenomen gevolgd door vier bespreekpunten.

Huidige vermogenspositie van de RDWI

Het eigen vermogen van de RDWI bestaat uit:

1. Algemene reserve: Stand per 31 december 2025 € 531.000, dit is gelijk aan het bedrag wat nodig is als weerstandsvermogen om de ratio van 1, zijnde voldoende, aan te merken. Bedrag is vrij te besteden.
2. Egalisatiereserve groot onderhoud: Stand per 31 december 2025 € 73.500, verwacht per 31 december 2026 € 55.000. De egalisatiereserve groot onderhoud heeft betrekking op het planmatig onderhoud van het pand in eigendom aan de Thorbeckelaan.
3. Bestemmingsreserve schulddienstverlening: Stand per 31 december 2025 € 153.000. Naar aanleiding van het besluit van het algemeen bestuur op 9 juli 2025 is de bestemmingsreserve voor schulddienstverlening gevormd. De vorming van deze bestemmingsreserve is gekoppeld aan de uitbreiding van de formatie van schulddienstverlening in 2026. Vooralsnog wordt geraamd dat deze reserve aan het eind van 2026 is benut.
4. Bestemmingsreserve ontwikkelagenda: Stand per 31 december 2025 € 38.500. Verwachting stand eind 2026 nihil.
5. Bestemmingsreserve Tozo: Stand per 31 december € 270.600. De werkzaamheden Tozo, in verband met terugvordering en verhaal van de verstrekte kredieten en voorschotten, de verantwoording hiervan en de kosten bezwaar en beroep, lopen tot einde 2027. In 2026 worden extra middelen ingezet. Indien niet alle middelen in de komende jaren worden besteed, dan zijn de resterende middelen vrij besteedbaar en kunnen deze worden toegevoegd aan de algemene reserve.

Het jaarrekeningresultaat 2025 is uitgekeerd aan de deelnemers, derhalve vindt er geen storting in de algemene reserve plaats in 2026.

Risico's en weerstandsvermogen

In zowel de begroting als in de jaarstukken is het op grond van het BBV verplicht om een paragraaf weerstandsvermogen op te nemen. In deze paragraaf is (samengevat) de volgende toelichting opgenomen:

- *Risico's die niet relevant zijn voor het weerstandsvermogen RDWI en (nog) niet kwantificeerbaar*

Dit betreffen risico's die wel van belang zijn voor de bedrijfsvoering, maar (nog) niet kwantificeerbaar zijn en daardoor niet meegenomen kunnen worden in het weerstandsvermogen.

In 2026 betreffen dit twee risico's:

1. Bekostiging uitvoering Wet inburgering 2021: Onbekend welke middelen beschikbaar komen in het gemeentefonds;
2. Gevolgen voor de kostenontwikkeling bij (een deel van) de open-einde regelingen als gevolg van de vijf geselecteerde bezuinigingsmaatregelen die in 2026 en 2027 worden doorgevoerd.

- *Risico's die niet relevant zijn voor het weerstandsvermogen RDWI maar wel kwantificeerbaar*

Dit betreffen risico's die niet relevant zijn voor het weerstandsvermogen van de RDWI maar die wel kwantificeerbaar zijn. Deze risico's zijn van belang voor de deelnemende gemeenten. Het betreft hier de risico's van zogenaamde open-einde regelingen.

In de begroting en de jaarstukken zijn tabellen opgenomen van de financiële impact die nader zijn toegelicht. Het grootste risico (BUIG) is ook verdeeld per gemeente, zodat de gemeenten het risico ook in hun benodigde weerstandscapaciteit kunnen opnemen.

De resterende 8 risico's zijn veel geringer en/of hebben een laag risico, wat is toegelicht in de paragraaf weerstandsvermogen zowel in de jaarrekening als in de begroting.

- *Risico's die relevant zijn voor het weerstandsvermogen RDWI*

Er zijn 3 risico's die relevant zijn voor de bedrijfsvoering van RDWI die ook worden toegelicht. Risico's kunnen een incidenteel of een structureel karakter hebben. In de kwantificering zijn incidentele risico's één keer meegewogen. Structurele risico's zijn voor drie jaar meegewogen, omdat binnen deze periode maatregelen kunnen worden genomen om de risico's te beheersen. Het totale risico voor de drie risico's bedraagt € 977.670 maar door getroffen beheersmaatregelen bedraagt de benodigde weerstandscapaciteit slechts € 531.000.

<i>Risico's</i>	<i>Maximaal risico per onderwerp</i>	<i>Benodigde weerstandscapaciteit (impact X kans X incidenteel/structureel)</i>
Informatiebeveiliging & privacy	725.000	217.000
ICT-samenwerking RID	130.000	130.000
Ziekteverzuim	122.670	184.000
Totaal	977.670	531.000

Toelichting Informatiebeveiliging & privacy: Ondanks de genomen beheersmaatregelen is de inschatting van de kans 10%, omdat de dreiging op een informatie veiligheidsincident

onverminderd aanwezig is. Het risico is aangemerkt als structureel (3 jaar meewegen). Omdat de wettelijk maximale boete die opgelegd kan worden verhoogd is tot € 725.000, komt de benodigde weerstandscapaciteit uit op € 217.000.

Toelichting ICT-samenwerking RID: De inschatting van de kans is laag (10%). De impact is gekoppeld aan de bijdrage 2027 van € 1.357.000 aan de RID. Het risico wordt aangemerkt als incidenteel, maar wel continu aanwezig. De benodigde weerstandscapaciteit wordt geschat op € 130.000.

Toelichting Ziekteverzuim: De inschatting van de kans is gemiddeld (50%). Door actief verzuimbeleid is sprake van een gelijkblijvend relatief laag ziekteverzuim. Hierdoor daalt de benodigde weerstandscapaciteit naar € 184.000. Het risico is aangemerkt als structureel.

In de praktijk vormen de reserves de belangrijkste basis voor de beschikbare weerstandscapaciteit, hetgeen essentieel is voor het financieel opvangen van calamiteiten. Het is gebruikelijk om enkel de vrij besteedbare reserves te beschouwen bij het bepalen van de weerstandscapaciteit. De vrij besteedbare reserves zijn niet onderhevig aan bestedingsclaims. Momenteel is de algemene reserve de enige vrij besteedbare reserve.

De ratio van het weerstandsvermogen wordt bepaald door de beschikbare weerstandscapaciteit te delen door de benodigde weerstandscapaciteit. Het algemeen bestuur heeft in 2021 besloten een weerstandsratio van 1 (voldoende) na te streven. Om deze ratio van 1 te realiseren en te kunnen behouden, dient er minimaal een weerstandsvermogen van € 531.000 te worden aangehouden. Dit bedrag komt overeen met de beschikbare weerstandscapaciteit van de algemene reserve.

Juridisch kader: Wat staat er in de GR beschreven?

De onderstaand benoemde artikelen uit de gemeenschappelijke regeling Regionale Dienst Werk en Inkomen Kromme Rijn Heuvelrug zijn relevant voor de vermogenspositie.

Artikel 26. Financiering

1. In de begroting wordt aangegeven welke bijdrage iedere deelnemer verschuldigd is voor de uitvoering van de taken en de organisatiekosten daarvan door de RDWI overeenkomstig het bepaalde in artikel 4 van de regeling. De uitgangspunten voor de verdeling van de kosten over de deelnemers worden door het algemeen bestuur vastgesteld.
2. Voorschotten voor de taakuitvoering en de organisatie van de RDWI worden jaarlijks voor het begin van ieder kalenderjaar aan de deelnemers op basis van de begroting in rekening gebracht.
3. De deelnemers zullen er steeds voor zorgdragen dat de RDWI over voldoende middelen beschikt om tijdig aan zijn verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen.
4. Indien het algemeen bestuur blijkt dat een deelnemer weigert de uitgaven voor de RDWI op de begroting te zetten, doet het onverwijld aan GS het verzoek over te gaan tot toepassing van het bepaalde in de artikelen 194 en 195 Gemeentewet.

Gevolgen van artikel 26 op de treasury positie van de RDWI

Jaarlijks wordt voor de start van het nieuwe jaar een betalingsverzoek aan de deelnemers gestuurd met het verzoek maandelijks voor de 15e van de maand de bijdrage te betalen. Per gemeente is niet altijd sprake van een consistente betaaldatum. Na vaststelling van de 1^e en 2^e nota begrotingswijziging wordt middels een brief aan de gemeenten het maandbedrag herrekend (1^e nota vanaf augustus en 2^e nota december). De RDWI verzoekt de gemeenten de

bijdrage van december voor 31 december te betalen. Aan deze tijdige betaling wordt niet consequent opvolging gegeven.

Omdat op de 8^e van elke maand de uitkeringen voor levensonderhoud worden uitbetaald zou het uit treasury oogpunt de voorkeur hebben dat gemeenten voor de 8e van elke maand betalen. Het komt voor dat de RDWI enkele dagen rood staat op de bankrekening als gevolg van betalingen op de 8e en ontvangsten na deze datum. Wegens het wisselende betaalgedrag van alle vijf deelnemers is een strakke treasury functie niet mogelijk.

Invloed van artikel 26 op betalingsverplichting individuele gemeenten

In het AB werd ook de vraag gesteld wat er gebeurt indien één van de deelnemers niet aan zijn betalingsverplichtingen zou voldoen. Indien gemeenten hun, op grond van de vastgestelde begroting, verplichte bijdragen niet verwerken in de eigen gemeentelijke begroting, kan het algemeen bestuur lid 4 inzetten om Gedeputeerde Staten (GS), in zijn rol als toezichthouder op de gemeenten, te verzoeken om de gemeente conform de Gemeentewet te dwingen om tot betaling over te gaan.

Door deel te nemen aan een GR verplicht de gemeente zich tot een aantal zaken waaronder het uitvoeren van met meerderheid genomen besluiten, ook als de betreffende gemeente er niet achter staat. Indien een gemeente weigert of niet zou kunnen betalen (i.v.m. de financiële situatie) dan moet die gemeente onverwijld de provincie, in zijn rol als toezichthouder, inschakelen. GS neemt de zaken dan over qua besluitvorming. Dan treedt ook de gemeentewet in werking waardoor alsnog de bijdragen aan de GR, in opdracht van GS, door de gemeente worden betaald.

Artikel 28. Batig en nadelig saldo: egalisatiereserve en verrekening

1. Indien in enig exploitatiejaar een batig saldo in de apparaatskosten van de RDWI ontstaat, zal dit saldo worden toegevoegd aan de egalisatiereserve van de RDWI tot een maximum van 10% van de daarvoor gebudgetteerde kosten. Het bepalen van dit maximum geschiedt in relatie tot tussen de deelnemers gemaakte afspraken over de verrekening van het terugverdienen van de investerings- en frictiekosten van de RDWI.
2. Indien in enig exploitatiejaar een nadelig saldo in de apparaatskosten van de RDWI ontstaat, wordt dit tekort in beginsel gedekt uit de egalisatiereserve. Een nadelig saldo dat niet of niet meer uit die reserve kan worden gedekt wordt omgeslagen over de deelnemers overeenkomstig de verdeelsleutel in artikel 26, lid 1 van de regeling.

De egalisatiereserve zoals in artikel 28 is beschreven is alleen bedoeld voor de apparaatskosten en niet voor schommelingen en ontwikkelingen in de BUIG, de inkomensvoorzieningen en overige dienstverlening aan inwoners. Hierover is niets afzonderlijks opgenomen in de GR of andere beleidsstukken.

Binnen de RDWI is geen egalisatiereserve gevormd conform artikel 28 van de GR. Indien er besloten zou worden om deze reserve wel te gaan vormen, dan zou de maximale egalisatiereserve op grond van 10% van de daarvoor gebudgetteerde kosten uitkomen op € 2.071.728 (10% van apparaatskosten begroting 2027 € 20.717.282).

Voor het vormen van een egalisatiereserve voor apparaatskosten dient rekening te worden gehouden met de voorwaarden vanuit de verslaggevingsregels van het BBV.

- Een egalisatiereserve kan worden ingesteld als de apparaatskosten aantoonbaar fluctueren door incidentele omstandigheden (bijvoorbeeld pieken in reorganisatiekosten, tijdelijke externe inhuur of een wisselende uitvoeringsopgave) en het algemeen bestuur deze schommelingen bewust wil egaliseren.
- Een egalisatiereserve mag niet worden gebruikt om structurele tekorten op de bedrijfsvoering te maskeren of jaarlijks terugkerende overschrijdingen van de

personeels- of organisatiekosten op te vangen. Dan is feitelijk sprake van een structureel exploitatietekort dat in de begroting moet worden verwerkt.

Beschouwing

Er zijn diverse invalshoeken waarop naar de vermogenspositie gekeken kan worden.

Financiële weerbaarheid

- De huidige reserves voldoen momenteel aan de vastgestelde weerstandsratio van 1.
- Risico's worden jaarlijks geactualiseerd. Indien de weerstandsratio onder 1 zakt, kan vanuit een positief jaarrekeningresultaat het algemeen bestuur besluiten om de algemene reserve aan te vullen tot het bereiken van de weerstandsratio van 1.
- Gemeenten dragen in eerste instantie zelf het financiële risico van hogere uitgaven door meer aanvragen of indexeringen van de dienstverlening aan inwoners. Hiervoor is op dit moment geen buffer aanwezig bij de RDWI. In de begroting en in de jaarstukken wordt in de paragraaf weerstandsvermogen beschreven welk bedrag de gemeenten in hun eigen weerstandsvermogen zouden moeten reserveren.
- Voor onverwachte ontwikkelingen is beperkte ruimte binnen de algemene reserve. Tot op heden zijn ontwikkelingen middels de 1e en 2e begrotingswijziging gedekt.

Wendbaarheid

Een uitbreiding van de vermogenspositie:

- Geeft ruimte om incidentele tegenvallers zelf op te vangen;
- Hierdoor zullen minder directe aanvullende bijdragen van gemeenten nodig zijn;
- Geeft een mogelijkheid om investeringen of organisatieontwikkeling zelf te financieren;
- Tijdelijke of nieuwe taken zouden (deels) zelf kunnen worden gefinancierd.

Gemeentelijk perspectief

- Gemeenten ontvangen het positieve rekeningresultaat 2025 terug;
- Opbouwen van vermogen betekent minder directe terugbetaling, maar daar staat financiële stabiliteit tegenover;
- Gemeenten hebben momenteel moeite om sluitende (meerjaren)begrotingen op te stellen.

Hieronder volgen enkele opties die als handvatten kunnen dienen om een open gesprek te voeren op bestuurlijk niveau.

Optie 1: Huidige lijn voortzetten

- Een positief jaarrekeningresultaat terugstorten aan de deelnemers;
- Algemene reserve blijft beperkt;
- Niet starten met het vormen van een egaliseringsreserve;
- Voldoen aan weerstandsratio van 1.

Optie 2: Toewerken naar een egaliseringsreserve conform artikel 28

- Geleidelijk opbouwen en te dekken uit positieve jaarrekeningresultaten;
- Maximaal 10% van de apparaatskosten: op basis van begroting 2027 € 2,1 miljoen;
- Grotere financiële zelfstandigheid voor RDWI om weerbaarder en wendbaarder te zijn.

Bespreekpunten voor het algemeen bestuur

Op basis van de voorgaande informatie en opties die als handvat kunnen dienen om het gesprek te voeren, wordt het algemeen bestuur 4 bespreekpunten aangereikt om richting te geven aan de bespreking:

1. In hoeverre is de huidige vermogenspositie passend bij de risico's die de GR zelf draagt?
2. Streeft het algemeen bestuur nog steeds een weerstandsratio van 1 (voldoende) na of is het richtinggevend bedoeld?
3. In hoeverre is het wenselijk uitvoering te geven aan artikel 28 van de Gemeenschappelijke Regeling door een egalisatiereserve op te bouwen?
4. Welk evenwicht wordt wenselijk geacht tussen het direct teruggeven van positieve resultaten aan gemeenten en het versterken van de financiële wendbaarheid van de GR?